

Studia animacji w Gottwaldovie i Łodzi (1945/47-1990) - porównawcza biografia zbiorowa

Studia filmów animowanych w Złinie (Czechy) i Łodzi (Polska) były jednymi z najważniejszych ośrodków produkcji filmowej w bloku wschodnim. Pracowali w nich uznani później na całym świecie twórcy tacy jak Karel Zeman, Hermína Týrlová, Daniel Štácl czy Zbigniew Rybczyński, a ich filmy zdobyły najbardziej prestiżowe nagrody na festiwalach w Cannes, Wenecji i Locarno czy nagrodę Oscara. W ciągu swojego istnienia oba studia wyprodukowały tysiące filmów animowanych, lalkowych i kombinowanych; ważną częścią ich dorobku były także produkcje na zamówienie, zwłaszcza dla telewizji. Oprócz filmów animowanych w studiach w Złinie i Łodzi powstały również filmy fabularne, dokumentalne, szkolne czy reklamowe. Jednakże dotychczasowe opracowania – popularyzacyjne, poświęcone konkretnym sylwetkom twórców lub analizom wybranych filmów – nie wyczerpują bogactwa zagadnień związanych z produkcją animacji w Studiu Filmowym Gottwaldov i Studiu Małych Form Filmowych Se-Ma-For w Łodzi.

Projekt ma na celu analizę i porównanie centrów animacji filmowej w Gottwaldovie i Łodzi. Produkcja animowana w Studiu Filmowym Gottwaldov nawiązywała do po produkcji filmowej firmy Baťa zapoczątkowanej w latach trzydziestych XX wieku. Specyficzna pozycja studia Zlín/Gottwaldov i Studia Małych Form Filmowych Se-Ma-For w Łodzi poza centrami administracyjnymi i produkcyjnymi sprawia, że są one idealnym materiałem do badań porównawczych. Badania będą metodologicznie oparte na metodzie prozopograficznej (tj. na zbiorowych monografiach wybranej grupy pracowników studiów animacji). Efektywność sieci w Gottwaldovie i Łodzi była uwarunkowana silnym środowiskiem filmowym i autorytetem twórczym filmowców, a jednocześnie sieci przyczyniały się do utrzymania jakości produkcji. Zaproponowane badania otwierają możliwość porównania struktury i intensywności więzi osobistych, materialnych i instytucjonalnych, które ukształtowały te studia. Produkcje z Łodzi i Złina są kluczowymi elementami dziedzictwa polskiej i czeskiej animacji filmowej, dlatego ważnym elementem badania będzie określenie charakteru tego dziedzictwa oraz metod kształtowania i zarządzania dziedzictwem polskiej i czeskiej animacji filmowej.

Odpowiedzi na pytania badawcze - udzielane za pomocą analiz filmowych, kwerend archiwalnych i wywiadów z twórcami - umożliwią pełniejszą i bardziej zniuansowaną wiedzę o polskiej i czeskiej animacji filmowej. Efektem badań będą opracowania dotyczące animacji polskiej i czeskiej - dwie zbiorowe monografie (jedna w języku czeskim i jedna w języku polskim), trzy anglojęzyczne teksty publikowane w czasopiśmie z bazy danych SCOPUS oraz numer tematyczny czasopisma indeksowanego Scopus (w języku angielskim). Zebrane dane dotyczące pracowników studia animacji zostaną opublikowane w formie internetowej bazy danych. Publikacje dotyczące centrów animacji w Gottwaldovie i Łodzi mają wypełnić lukę w badaniach nad kulturą produkcji w odniesieniu do filmu animowanego w czasach komunizmu i transformacji ustrojowej, zarówno w Czechosłowacji, jak i w Polsce.